

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای کتورش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

اقتصاد

Economy

مقطع کارشناسی پیوسته

(نسخه اصلاح شده ۱۴۰۱/۱۱/۱۶)

گروه علوم اجتماعی

پوهنهای کارگروه تخصصی علوم اقتصادی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عنوان برنامه: دوره کارشناسی رشته اقتصاد

۱. به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی رشته اقتصاد براساس نامه شماره ۳۷۵۴/۹۶/دش مورخ ۹۵/۲/۸ کارگروه ویژه اقتصاد شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی دریافت شد.

۲. برنامه درسی تجمیع و بازنگری شده فوق جایگزین برنامه های درسی دوره کارشناسی رشته علوم اقتصادی با گرایشهای اقتصاد نظری، اقتصاد بازرگانی، اقتصاد صنعتی، اقتصاد حمل و نقل، اقتصاد پول و بانکداری، اقتصاد کشاورزی مصوب جلسه شماره ۳۲۰ مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ و دوره کارشناسی رشته اقتصاد اسلامی مصوب جلسه ۶۹۲ مورخ ۱۳۸۷/۷/۶ شورای عالی برنامه ریزی می شود.

۳. برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.

۴. این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ به مدت ۵ سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

ر. نوه ابراهیم

بسمه تعالی

برنامه درسی مصوب رشته اقتصاد (مقطع کارشناسی)

(ویرایش ۱۴۰۰)

مصوب جلسه شماره ۱۳۷ شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۰۱

فهرست مطالب

فصل یکم:	۷
کلیات	۷
۱-۱. مقدمه	۸
۱-۲. روند بازنگری در برنامه های پیشین رشته علوم اقتصادی	۸
۱-۳. جمعیت گرایش های شش گانه و تعریف برنامه درسی رشته علوم اقتصادی	۹
۱-۳-۱. دلایل و ضرورت ها	۹
۱-۳-۲. معیارهای تدوین برنامه جدید	۱۰
۱-۳-۳-۱. تقویت دروس مرتبط با اقتصاد اسلامی	۱۰
۱-۳-۳-۲. بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران	۱۱
۱-۳-۳-۳. تقویت دروس اقتصادسنجی، اقتصاد خرد و اقتصاد کلان	۱۲
۱-۳-۳-۴. معرفی دروس بین رشته ای به منظور تقویت قدرت تحلیلی دانشجویان اقتصاد	۱۳
۱-۳-۳-۵. معرفی دروس جدید به منظور آشنا کردن دانشجویان با مسائل جاری در اقتصاد جهانی	۱۳
۱-۳-۳-۶. معرفی سایر دروس	۱۴
۱-۴. ساختار برنامه درسی رشته علوم اقتصادی	۱۴
فصل دوم:	۱۶
مشخصات برنامه درسی رشته علوم اقتصادی	۱۶
۲-۱. توزیع دروس رشته علوم اقتصادی به تفکیک نوع واحد	۱۷
۲-۲. سرفصل دروس رشته علوم اقتصادی	۲۵
۲-۱-۱. سرفصل درس اصول حسابداری	۲۵
۲-۱-۲. سرفصل درس ریاضیات برای اقتصاد (۱)	۲۷
۲-۱-۳. سرفصل درس ریاضیات برای اقتصاد (۲)	۲۹
۲-۱-۴. سرفصل درس آمار برای اقتصاد (۱)	۳۱
۲-۱-۵. سرفصل درس آمار برای اقتصاد (۲)	۳۴
۲-۱-۶. سرفصل درس کلیات علم اقتصاد	۳۸
۲-۱-۷. سرفصل درس اصول و مبانی اقتصاد اسلامی	۴۲
۲-۱-۸. سرفصل درس زبان انگلیسی تخصصی	۴۴
۲-۲-۱. سرفصل درس اقتصاد خرد (۱)	۴۸
۲-۲-۲. سرفصل درس اقتصاد کلان (۱)	۵۱

۵۷ سرفصل درس اقتصاد خرد (۲)
۶۰ سرفصل درس اقتصاد کلان (۲)
۶۴ سرفصل درس اقتصاد خرد (۳)
۶۶ سرفصل درس اقتصاد کلان (۳)
۷۲ سرفصل درس اقتصاد ریاضی
۷۶ سرفصل درس اقتصاد سنجی (۱)
۸۰ سرفصل درس اقتصاد سنجی (۲)
۸۴ سرفصل درس اقتصاد سنجی (۲)
۸۶ سرفصل درس مبانی فلسفی و روش شناسی اقتصاد
۸۸ سرفصل درس ارزیابی اقتصادی طرح ها
۹۴ سرفصل درس سیر اندیشه های اقتصادی: متفکران اسلامی و غربی
۹۷ سرفصل درس آشنایی با فقه اقتصادی
۱۰۱ سرفصل درس اقتصاد ایران (۱): کلیات و تاریخ اقتصادی
۱۰۶ سرفصل درس اقتصاد ایران (۲): سیاست ها و چالش های اقتصادی
۱۱۱ سرفصل درس اقتصاد ایران (۳): برنامه ریزی و بودجه
۱۱۳ سرفصل درس نظریه های توسعه اقتصادی
۱۱۶ سرفصل درس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و اقتصاد مقاومتی
۱۱۸ سرفصل درس اقتصاد بخش عمومی (۱)
۱۲۰ سرفصل درس اقتصاد بخش عمومی (۲)
۱۲۳ سرفصل درس پول و بانکداری
۱۲۷ سرفصل درس بانکداری اسلامی
۱۳۱ سرفصل درس اقتصاد مالی
۱۳۵ سرفصل درس بازار سرمایه اسلامی
۱۳۷ سرفصل درس تجارت بین الملل
۱۴۰ سرفصل درس مالیه بین الملل
۱۴۴ سرفصل درس نظام های اقتصادی
۱۴۷ سرفصل درس اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست
۱۵۱ سرفصل درس اقتصاد انرژی
۱۵۴ سرفصل درس اقتصاد کشاورزی
۱۵۷ سرفصل درس روش تحقیق در اقتصاد

۱۶۲ سرفصل درس اقتصاد صنعتی	۲-۲-۳۳
۱۶۷ سرفصل درس اقتصاد گردشگری و میراث فرهنگی	۲-۲-۳۴
۱۷۲ سرفصل درس اقتصاد و دفاع	۲-۳-۱
۱۷۵ سرفصل درس نظریه‌های عدالت در اقتصاد	۲-۳-۲
۱۷۷ سرفصل درس نظریه‌های عدالت در اقتصاد	۲-۳-۳
۱۸۱ سرفصل درس اقتصاد کار و نیروی انسانی	۲-۳-۴
۱۸۳ سرفصل درس اقتصاد تعاون و مردم بنیان	۲-۳-۵
۱۸۶ سرفصل درس فلسفه اقتصاد تطبیقی (۱)	۲-۳-۶
۱۸۹ سرفصل درس روش‌شناسی اقتصاد	۲-۳-۷
۱۹۱ سرفصل درس فلسفه اقتصاد تطبیقی (۲)	۲-۳-۸
۱۹۳ سرفصل درس اقتصاد اخلاقی	۲-۳-۹
۱۹۶ سرفصل درس اقتصاد نهادی	۲-۳-۱۰
۱۹۹ سرفصل درس اقتصاد سیاسی	۲-۳-۱۱
۲۰۱ سرفصل درس حقوق و اقتصاد	۲-۳-۱۲
۲۰۴ سرفصل درس مبانی جامعه‌شناسی اقتصادی	۲-۳-۱۳
۲۰۷ سرفصل درس اقتصاد مدیریت	۲-۳-۱۴
۲۱۰ سرفصل درس اقتصاد شهری	۲-۳-۱۵
۲۱۴ سرفصل درس اقتصاد حمل و نقل	۲-۳-۱۶
۲۱۸ سرفصل درس اقتصاد منطقه‌ای	۲-۳-۱۷
۲۲۲ سرفصل درس اقتصاد کاربردی مسکن	۲-۳-۱۸
۲۲۶ سرفصل درس عملیات بانکداری داخلی	۲-۳-۱۹
۲۳۰ سرفصل درس بانکداری بین‌المللی	۲-۳-۲۰
۲۳۴ سرفصل درس مدیریت مالی	۲-۳-۲۱
۲۳۷ سرفصل درس بورس اوراق بهادار و تأمین مالی	۲-۳-۲۲
۲۴۱ سرفصل درس جهانی‌شدن و بحران‌های مالی	۲-۳-۲۳
۲۴۴ سرفصل درس بیمه اموال	۲-۳-۲۴
۲۴۷ سرفصل درس بیمه اشخاص	۲-۳-۲۵
۲۵۰ سرفصل درس بیمه‌های اتکایی و صکوک بیمه‌ای	۲-۳-۲۶
۲۵۳ سرفصل درس اصول و مبانی بیمه و تأمین اجتماعی	۲-۳-۲۷
۲۵۶ سرفصل درس اقتصاد بیمه	۲-۳-۲۸

۲۵۹	۲-۳-۲۹	سرفصل درس توسعه اقتصادی روستایی و عشایری
۲۶۳	۲-۳-۳۰	سرفصل درس سیاست های توسعه کشاورزی
۲۶۶	۲-۳-۳۱	سرفصل درس تامین مالی خرد
۲۶۹	۲-۳-۳۲	سرفصل درس مبانی اقتصاد فرهنگ
۲۷۲	۲-۳-۳۳	سرفصل درس مبانی اقتصاد رسانه
۲۷۵	۲-۳-۳۴	سرفصل درس اقتصاد میراث فرهنگی
۲۷۷	۲-۳-۳۵	سرفصل درس ارزیابی اجتماعی - فرهنگی طرح های اقتصادی
۲۸۰	۲-۳-۳۶	سرفصل درس اقتصاد هنر
۲۸۳	۲-۳-۳۷	سرفصل درس اقتصاد صنایع دستی
۲۸۶	۲-۳-۳۸	سرفصل درس اقتصاد کارآفرینی
۲۸۹	۲-۳-۳۹	سرفصل درس اقتصاد دانش بنیان
۲۹۴	۲-۳-۴۰	سرفصل درس انرژی های فسیلی: بازارها و سیاستها
۲۹۷	۲-۳-۴۱	سرفصل درس انرژی های تجدید پذیر: بازارها و سیاستها
۲۹۹	۲-۳-۴۲	سرفصل درس نهادها و سازمان های بین المللی انرژی
۳۰۲	۲-۳-۴۳	سرفصل درس تامین مالی و قراردادهای در انرژی
۳۰۵	۲-۳-۴۴	سرفصل درس مبانی اکولوژیک
۳۰۶	۲-۳-۴۵	سرفصل درس اقتصاد اکولوژیک
۳۰۷	۲-۳-۴۶	سرفصل درس اقتصاد محیط زیست
۳۰۸	۲-۳-۴۷	سرفصل درس موضوعات انتخابی در محیط زیست ایران
۳۰۹	۲-۳-۴۸	سرفصل درس اقتصاد آلودگی
۳۱۰	۲-۳-۴۹	سرفصل درس برنامه ریزی زیست محیطی
۳۱۱		فصل سوم:
۳۱۱		راهنمای انتخاب واحد در هر نیمسال
۳۱۲	۳-۱	دروس نیمسال نخست
۳۱۳	۳-۲	دروس نیمسال دوم
۳۱۴	۳-۳	دروس نیمسال سوم
۳۱۵	۳-۴	دروس نیمسال چهارم
۳۱۶	۳-۵	دروس نیمسال پنجم
۳۱۷	۳-۶	دروس نیمسال ششم
۳۱۸	۳-۷	دروس نیمسال هفتم

فهرست جداول

- جدول ۱-۲. دروس جدید با رویکرد بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی..... ۱۲
- جدول ۱-۳. معرفی دروس بین رشته‌ای در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی..... ۱۳
- جدول ۱-۴. معرفی دروس جدید مطالعات اقتصاد جهانی در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی..... ۱۳
- جدول ۱-۵. سایر دروس اضافه شده در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی..... ۱۴
- جدول ۱-۶. ساختار برنامه درسی رشته علوم اقتصادی..... ۱۴
- جدول ۲-۱. دروس پایه رشته علوم اقتصادی..... ۱۷
- جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی..... ۱۸
- ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی..... ۱۹
- ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی..... ۲۰
- ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی..... ۲۱
- جدول ۲-۳. دروس اختیاری رشته علوم اقتصادی..... ۲۲

فصل یکم:

کلیات

در پی بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر ضرورت تدوین و اجرای برنامه تحول و ارتقای علوم انسانی و لزوم بازنگری در اهداف، سر فصل‌ها و محتوای دروس رشته‌های علوم انسانی دانشگاه‌های کشور، برنامه بازنگری دوره کارشناسی رشته علوم اقتصادی در اولویت کارگروه اقتصاد شورای تحول و ارتقای علوم انسانی قرار گرفت و پیش‌نویس برنامه جدید دوره کارشناسی علوم اقتصادی براساس محورهای ذیل در اوایل سال ۱۳۹۱ تدوین گردید.

- تقویت دروس مرتبط با اقتصاد اسلامی
- تقویت دروس کلیدی همچون اقتصاد خرد، اقتصاد کلان و اقتصاد سنجی
- تقویت دروس مرتبط با اقتصاد ایران
- تقویت دروس بین رشته‌ای
- تقویت آگاهی دانشجویان از تحولات جاری در اقتصاد جهانی از طریق معرفی دروس جدید

پیش‌نویس تهیه شده شامل عناوین دروس و سرفصل‌ها، به منظور نظرسنجی برای ۲۸۶ نفر از اعضای هیئت علمی ۲۵ مرکز دانشگاهی و پژوهشی سراسر کشور ارسال گردید. ۸۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور به صورت کتبی و مصاحبه، اعلام نظر نمودند که متن این اظهار نظرها در دبیرخانه شورای تحول موجود است. با استفاده از اظهار نظرهای دریافت شده از استادان، پیش‌نویس اولیه بازنگری شد و اعضای کارگروه اقتصاد از سال ۱۳۹۲ تا اواخر ۱۳۹۵ با مشارکت سایر استادان اقتصاد، موضوع عناوین و تدوین سرفصل‌ها را مورد مطالعه و بررسی قرار دادند. در نهایت، برنامه جدید در هشتاد و یکمین جلسه کارگروه اقتصاد مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۹ نهائی و به تصویب رسید و سپس در یکصد و سی و هفتمین جلسه شورای تحول و ارتقای علوم انسانی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱ تصویب شد. با گذشت سه سال از اجرای برنامه فوق، این برنامه در بهار و تابستان ۱۳۹۹ از لحاظ اصلاح برخی ایرادات نگارشی و ویرایشی و همچنین رفع ابهامات موجود در تعداد و ساعات برخی واحدهای درسی؛ توسط کارگروه علوم اقتصادی مورد بازبینی قرار گرفت.

مجموعه حاضر در سه فصل سازماندهی شده است. فصل یکم شامل پنج بخش است: بخش اول به بیان کلیات برنامه رشته علوم اقتصادی و روند اصلاحات آن در مقطع کارشناسی می‌پردازد. در بخش دوم، روند بازنگری در برنامه‌های پیشین رشته علوم اقتصادی مرور می‌شوند. در بخش سوم برخی از مهم‌ترین دلایل تجمیع گرایش‌های شش‌گانه رشته علوم اقتصادی در مقطع کارشناسی ارائه می‌شوند. بخش چهارم، به بیان معیارهای تدوین برنامه حاضر اختصاص می‌یابد و در بخش پایانی، ساختار برنامه درسی رشته علوم اقتصادی معرفی می‌شود.

فصل دوم، شامل مشخصات برنامه درسی رشته علوم اقتصادی است که از دو بخش تشکیل شده است. در بخش نخست، توزیع دروس رشته علوم اقتصادی به تفکیک نوع واحد (دروس پایه، تخصصی و اختیاری) ارائه می‌شود و در بخش دوم، سرفصل‌های هر یک از این دروس به تفصیل تعریف می‌شوند. در سومین بخش از فصل دوم، راهنمای انتخاب واحد در هر نیمسال با طول دوره برابر هفت نیمسال پیشنهاد شده است.

۲-۱. روند بازنگری در برنامه‌های پیشین رشته علوم اقتصادی

از اوایل دهه ۱۳۶۰ برنامه درسی رشته علوم اقتصادی در مقطع کارشناسی مورد بازنگری قرار گرفت. بر این اساس، برنامه آموزشی رشته علوم اقتصادی در تاریخ ۱۳۶۲/۱۱/۲۳ به تصویب ستاد انقلاب فرهنگی سابق رسید و پس از ابلاغ به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، در کلیه دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی که مجوز ارائه برنامه مزبور را داشتند اجرا شد. پس از دو سال از اجرای برنامه یاد شده،

کارگروه برنامه‌ریزی آموزشی اقتصاد و امور بازرگانی به منظور ارزیابی کارایی این برنامه، از موسسات مجری نمنظرخواهی نمود. بر اساس نتایج حاصل از نظرخواهی، این کارگروه، بازرنگری در برنامه درسی مصوب رشته علوم اقتصادی در مقطع کارشناسی را آغاز و یک برنامه درسی تجدیدنظر شده را تهیه نمود. این برنامه برای تمام مؤسسات آموزشی مجری و همچنین به بخش‌های برنامه‌ریزی و آموزشی وزارتخانه‌هایی که وزیر ایشان، عضو شورای اقتصاد بودند و نیز به سایر مؤسسات اقتصادی کشور نظیر بانک مرکزی و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال شد. پس از دریافت پیشنهادهای و دیدگاه‌های این مؤسسات، موارد بازرنگری در برنامه کارشناسی اقتصاد از مهر ماه ۱۳۶۵ در کارگروه برنامه‌ریزی آموزشی شروع شد و پیشنهادهای رسیده در جلسات هفتگی کمیته از تاریخ فوق تا آبان ماه ۱۳۶۶ مورد بررسی قرار گرفت. در نتیجه این اقدامات، برخی ضوابط آموزشی مصوب تغییر یافت که از جمله آنها می‌توان به کاهش واحدهای آموزشی دوره از ۱۶۶-۱۶۲ واحد به ۱۴۶-۱۴۲ اشاره نمود. برخی وزارتخانه‌ها و مؤسسات اقتصادی کشور خواستار اجرای دوره کارشناسی علوم اقتصادی با تکیه بر زمینه تخصصی خاص شده بودند. بنابراین لازم بود که در این بازرنگری‌ها، از تجربه اجرای برنامه بهره‌برداری شود. سپس پیشنهادهایی که رسیدن به اهداف برنامه را تسریع می‌کرد به متن برنامه اضافه شد تا نیاز آموزشی مؤسسات متقاضی برای ارایه زمینه‌های تخصصی به نحو مطلوبی تأمین گردد. سرانجام، برنامه تجدیدنظر شده رشته علوم اقتصادی با ۱۴۵ واحد درسی و در شش گرایش (اقتصاد نظری، اقتصاد بازرگانی، اقتصاد صنعتی، اقتصاد حمل و نقل، اقتصاد پول و بانکداری و اقتصاد کشاورزی) تهیه گردید.

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس رشته علوم اقتصادی در سیصد و بیستمین مصوبه جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی و در تاریخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ برای دانشگاه‌های کل کشور تعریف و اجرا شد. در این برنامه، مقرر شد که طول دوره تحصیل در مقطع کارشناسی رشته علوم اقتصادی در هر شش گرایش فوق، چهار سال است و نظام آموزشی آن واحدی است. بر اساس مصوبات فوق، تمام دروس این رشته در هشت نیمسال تحصیلی ارایه می‌شد. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته، مدت هر واحد نظری ۱۶ ساعت و هر واحد عملی ۳۲ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی تعیین شد. همچنین مصوب شد که مجموع واحدهای درسی برای هر گرایش در برنامه کارشناسی علوم اقتصادی ۱۳۵ واحد و به شرح زیر باشد:

۲۰ واحد	الف- دروس عمومی
۷۸ واحد	ب- دروس اصلی
	ج- دروس اختصاصی
۲۸ واحد	اجباری
۹ واحد	اختیاری
۱۳۵ واحد	جمع واحدها

در برنامه فوق، دانشکده‌های اقتصاد اجازه داشتند علاوه بر این دروس، در صورت نیاز دروس ریاضیات پیش‌دانشگاهی (۴ واحد)، زبان خارجی پیش‌دانشگاهی (۲ واحد) و درسی با عنوان کلیات علم اقتصاد (۴ واحد) را به صورت پیش‌نیاز ارایه کنند. بر اساس این برنامه، نمرات دروس پیش‌نیاز در محاسبه میانگین نمرات دانشجو منظور نمی‌شد.

۳-۱. تجمیع گرایش‌های شش‌گانه و تعریف برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

۳-۱-۱. دلایل و ضرورت‌ها

همان‌گونه که اشاره شد، پیشینه ایجاد گرایش‌های شش‌گانه در مقطع کارشناسی رشته علوم اقتصادی، به سال‌های ۱۳۶۲ و ۱۳۶۴ باز می‌گردد. با گذشت زمان، و آشکار شدن نیاز دانشجویان مقطع کارشناسی به آشنایی بیشتر با موضوعاتی در حوزه‌های اقتصاد

اسلامی، اقتصاد ایران، اقتصاد بین الملل و بومی سازی نظریه های اقتصادی که به تقویت سرمایه انسانی در کشور کمک نماید، تداوم در بازنگری برنامه درسی دانشجویان در مقطع کارشناسی علوم اقتصادی را ضروری نمود. همچنین، بنا بر برخی دلایل، حذف گرایش های شش گانه و تجمیع کلیه گرایش های علوم اقتصادی در مقطع کارشناسی اجتناب ناپذیر به نظر می رسید. برخی از مهم ترین دلایل تجمیع کلیه گرایش های علوم اقتصادی را می توان به شرح زیر ارایه نمود:

۱- هدف از اجرای مقطع کارشناسی علوم اقتصادی پرورش کارشناسانی است که با کسب اطلاعات عمومی و جامع در رشته علوم اقتصادی بتوانند:

الف- وارد مشاغل عمومی در بخش های دولتی، تعاونی و خصوصی شوند.

ب- ظرفیت کافی برای کسب مهارت های تخصصی به دست آورند تا بتوانند در مشاغلی که نیاز به تخصص های فنی- حرفه ای دارد (بانک ها، بیمه، شرکت های تجاری و مالی تخصصی و نظایر آن) جذب شوند.

ج- توانمندی علمی کافی برای ادامه تحصیل در دوره های کارشناسی ارشد را کسب نمایند.

با توجه به معیارهای سه گانه فوق به نظر می رسد که با ارایه مقطع کارشناسی علوم اقتصادی (بدون گرایش) بتوان این اهداف را بهتر تأمین نماید.

۲- گرایش های موجود در مقطع کارشناسی از چنان سطح تخصصی برخوردار نیست که دانش آموختگان کارشناسی بتوانند با یکی از آن گرایش ها، مسئولیت های تخصصی در سازمان ها و نهادهای اقتصادی را بپذیرند. این تخصص ها را می توان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری ارایه نمود.

۳- سازمان ها یا نهادهای اقتصادی دولتی، تعاونی و خصوصی که متقاضی دانش آموختگان کارشناسی علوم اقتصادی هستند جز در موارد بسیار نادر، تأکیدی بر گرایش ندارند. شاید در سال های گذشته چنین تأکیدهایی وجود داشته اما با توجه به گسترش مقاطع کارشناسی ارشد تخصصی و دکتری در اقتصاد، هم اکنون دوره کارشناسی اقتصاد به طور معمول به صورت یک دوره عمومی مدنظر قرار می گیرد و بنابراین سازمان های دولتی و خصوصی، بعد از استخدام دانش آموختگان مقطع کارشناسی، دوره های کوتاه مدت آموزش های فنی و حرفه ای را برای این دسته از استخدام شدگان برگزار می نمایند.

۴- با بررسی ۲۰ دانشگاه برتر جهان، ملاحظه شد که برگزاری مقطع کارشناسی علوم اقتصادی به صورت عمومی بوده و در این مقطع، رشته علوم اقتصادی، با گرایش تخصصی ارایه نمی شود.

۲-۳-۱. معیارهای تدوین برنامه جدید

بازنگری برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته اقتصاد با توجه به پنج معیار زیر انجام شده است:

۱-۲-۳-۱. تقویت دروس مرتبط با اقتصاد اسلامی

از منظر تقویت دروس مرتبط با اقتصاد اسلامی، برنامه جدید درسی رشته علوم اقتصادی در مقایسه با برنامه درسی گذشته از پیشرفت چشمگیری برخوردار گردید. در برنامه جدید، در راستای نگرش اسلامی به مسایل اقتصادی، دروس زیر در حوزه اقتصاد اسلامی به برنامه درسی مقطع کارشناسی علوم اقتصادی اضافه شده است.

جدول ۱-۱. دروس اضافه شده مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

ردیف	عنوان درس	نوع درس	واحد
۱	اصول و مبانی اقتصاد اسلامی	پایه	۲
۲	سیر اندیشه‌های اقتصادی: متفکرین اسلامی و غربی	تخصصی	۳
۳	آشنایی با فقه اقتصادی	تخصصی	۳
۴	الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و اقتصاد مقاومتی	تخصصی	۲
۵	بازار سرمایه اسلامی	تخصصی	۲
۶	بانکداری اسلامی	تخصصی	۳
۷	نظریه‌های توسعه با رویکرد اسلامی	اختیاری	۲
جمع واحدهای اضافه شده مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی در دروس پایه			۲
جمع واحدهای اضافه شده مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی در دروس تخصصی			۱۳
جمع واحدهای اضافه شده مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی در دروس اختیاری			۲
مجموع واحدهای اضافه شده مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی			۱۷

مطابق جدول ۱، سهم دروس مرتبط با اقتصاد اسلامی از مجموع ۵ واحد پیشین (بانکداری اسلامی ۳ واحد و اصول و مبانی اقتصاد اسلامی ۲ واحد) به ۱۷ واحد (۲ واحد درس پایه، ۱۳ واحد درس تخصصی و ۲ واحد درس اختیاری) افزایش یافته است. نکته حائز اهمیت این است که تنها افزایش کمی دروس مرتبط با مطالعات اقتصاد اسلامی مورد توجه نبوده بلکه در انتخاب نوع دروس هم توجه زیادی به عمل آمده است.

۱-۳-۲. بومی‌سازی و تأکید بر اقتصاد ایران

معیار دوم در بازنگری دوره کارشناسی اقتصاد، بومی‌سازی و تأکید بر دروس مرتبط با اقتصاد ایران است. در رویکرد بومی‌سازی، که به طور مشخص در سرفصل‌های دروس نمایان هدف اصلی آشنایی بیشتر دانشجویان با موضوعات، چالش‌ها و فرصت‌های فراروی اقتصاد ایران است. بر این اساس، دروس مندرج در جدول ۲، به برنامه درسی رشته علوم اقتصادی افزوده شده است.

جدول ۲-۱. دروس جدید با رویکرد بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

ردیف	عنوان درس	نوع درس	واحد
۱	اقتصاد ایران (۱): کلیات و تاریخ اقتصادی	تخصصی	۲
۲	اقتصاد ایران (۲): سیاست ها و چالش های اقتصادی	تخصصی	۳
۳	اقتصاد ایران (۳): برنامه ریزی و بودجه	تخصصی	۲
۴	اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست	تخصصی	۳
۵	اقتصاد انرژی	تخصصی	۲
۶	اقتصاد کشاورزی	تخصصی	۲
۷	اقتصاد صنعتی	تخصصی	۲
۸	اقتصاد گردشگری و میراث فرهنگی	تخصصی	۲
۹	بورس اوراق بهادار و تامین مالی	اختیاری	۲
۱۰	اقتصاد صنایع دستی	اختیاری	۲
۱۱	اقتصاد میراث فرهنگی	اختیاری	۲
۱۲	اقتصاد هنر	اختیاری	۲
۱۳	توسعه اقتصادی روستایی و عشایری	اختیاری	۲
۱۸	جمع واحدهای اضافه شده با رویکرد بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران در دروس تخصصی		
۱۰	جمع واحدهای اضافه شده با رویکرد بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران در دروس اختیاری		
۲۸	مجموع واحدهای اضافه شده با رویکرد بومی سازی و تأکید بر اقتصاد ایران		

ملاحظه می شود که دروس مرتبط با بومی سازی و اقتصاد ایران از ۳ واحد قبلی (اقتصاد ایران ۳ واحد) به ۲۸ واحد (۱۸ واحد درسی تخصصی و ۱۰ واحد درسی اختیاری) افزایش یافته است.

۱-۳-۲-۳. تقویت دروس اقتصادسنجی، اقتصاد خرد و اقتصاد کلان

دروس اقتصادسنجی، اقتصاد خرد و اقتصاد کلان از دروس کلیدی دوره کارشناسی رشته اقتصاد محسوب می شوند. تغییرات انجام شده در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی در خصوص این درس ها به شرح زیر است:

-تعداد واحدهای درس اقتصاد سنجی از ۴ واحد به ۶ واحد افزایش یافته است: اقتصادسنجی ۱ - (۳ واحد)، اقتصادسنجی ۲ - (۳ واحد).

-تعداد واحدهای درس اقتصاد کلان از دو درس ۴ واحدی اقتصاد کلان ۱ و اقتصاد کلان ۲ به سه درس اقتصاد کلان ۱ - (۳ واحد) و اقتصاد کلان ۲ - (۳ واحد) و اقتصاد کلان ۳ - (۳ واحد)، تغییر یافته است.

-تعداد واحدهای درس اقتصاد خرد از دو درس ۴ واحدی اقتصاد خرد ۱ و اقتصاد خرد ۲ به سه درس اقتصاد خرد ۱ - (۳ واحد) و اقتصاد خرد ۲ - (۳ واحد) و اقتصاد خرد ۳ - (۳ واحد)، تغییر یافته است.

۱-۳-۲-۴. معرفی دروس بین‌رشته‌ای به منظور تقویت قدرت تحلیلی دانشجویان اقتصاد

یکی از کاستی‌های بسیار جدی در برنامه پیشین درسی مقطع کارشناسی رشته علوم اقتصادی، تک بعدی بودن مباحث اقتصادی و فقدان دروس بین‌رشته‌ای بوده است. این امر، یک چالش مهم برای تحلیل علمی رابطه بین موضوعات اقتصادی با موضوعات و پدیده های سیاسی، حقوقی، فرهنگی و اخلاقی برای دانش‌آموخته مقطع کارشناسی محسوب می‌شد. معرفی دروس بین رشته‌ای به شرح موارد مندرج در جدول شماره ۳، گامی در رفع این کاستی در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی بوده است.

جدول ۳-۱. معرفی دروس بین‌رشته‌ای در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

ردیف	عنوان درس	نوع درس	واحد
۱	حقوق تجارت	تخصصی	۲
۲	مبانی فلسفی و روش‌شناسی اقتصاد	تخصصی	۲
۳	اقتصاد اخلاقی	اختیاری	۲
۴	مبانی جامعه‌شناسی اقتصادی	اختیاری	۲
۵	اقتصاد مدیریت	اختیاری	۲
۶	حقوق و اقتصاد	اختیاری	۲
۷	اقتصاد و دفاع	اختیاری	۲
۸	نظریه های عدالت در اقتصاد	اختیاری	۲
۹	اقتصاد نهادی	اختیاری	۲
۱۰	اقتصاد دانش‌بنیان	اختیاری	۲
۱۱	مبانی اقتصاد فرهنگ	اختیاری	۲
۱۲	اقتصاد رسانه	اختیاری	۲
۱۳	فلسفه اقتصاد تطبیقی ۱	اختیاری	۲
۱۴	فلسفه اقتصاد تطبیقی ۲	اختیاری	۲
۱۵	ارزیابی اجتماعی - فرهنگی طرح های اقتصادی	اختیاری	۲
۴	جمع واحدهای دروس اضافه شده بین رشته‌ای در دروس تخصصی		
۲۶	جمع واحدهای دروس اضافه شده بین رشته‌ای در دروس اختیاری		
۳۰	مجموع واحدهای اضافه شده دروس بین‌رشته‌ای		

۱-۳-۲-۵. معرفی دروس جدید به منظور آشنا کردن دانشجویان با مسائل جاری در اقتصاد جهانی

در راستای تقویت توان تحلیل دانش‌آموختگان موضوعات مربوط به اقتصاد جهانی، واحد های درسی جدید به شرح موارد مندرج در جدول ۴، به فهرست دروس رشته علوم اقتصادی اضافه شدند:

جدول ۴-۱. معرفی دروس جدید مطالعات اقتصاد جهانی در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

ردیف	عنوان درس	نوع درس	واحد
۱	جهانی‌شدن و بحران‌های مالی	اختیاری	۲

۲	اختیاری	بانکداری بین‌المللی	۲
۲	اختیاری	نهادهای و سازمان‌های بین‌المللی انرژی	۳
۶	جمع واحدهای دروس اضافه شده مطالعات اقتصاد جهانی در دروس اختیاری		
۶	مجموع واحدهای اضافه شده مطالعات اقتصاد جهانی دروس بین‌رشته‌ای		

۱-۳-۲-۶. معرفی سایر دروس

به منظور به روز بودن اطلاعات علمی دانش‌آموختگان، واحدهای درسی جدید به شرح موارد مندرج در جدول ۵-۱ به فهرست دروس رشته علوم اقتصادی اضافه شدند:

جدول ۵-۱. سایر دروس اضافه شده در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

ردیف	عنوان درس	نوع درس	واحد
۱	انرژی‌های تجدید پذیر: بازارها و سیاستها	اختیاری	۲
۲	تأمین مالی و قراردادهای در انرژی	اختیاری	۲
۳	اقتصاد دانش‌بنیان	اختیاری	۲
۵	اقتصاد کارآفرینی	اختیاری	۲
۶	اقتصاد حمل و نقل	اختیاری	۲
۷	اقتصاد منطقه‌ای	اختیاری	۲
۸	اقتصاد شهری	اختیاری	۲
۹	اقتصاد کاربردی مسکن	اختیاری	۲
۱۰	بیمه‌های اتکایی و صکوک بیمه‌ای	اختیاری	۲
۱۱	اصول و مبانی بیمه و تأمین اجتماعی	اختیاری	۲
۱۲	تأمین مالی خرد	اختیاری	۲
جمع واحدهای سایر دروس اضافه شده در دروس اختیاری			۲۲
مجموع واحدهای سایر دروس اضافه شده			۲۲

۴-۱. ساختار برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

در برنامه درسی رشته علوم اقتصادی، تعداد واحدهای درسی برابر ۱۴۰ واحد است. در این برنامه، با حذف گرایش‌ها، دروس مقطع کارشناسی در سه گروه، دسته بندی می‌شوند. این سه دسته عبارتند از: دروس پایه، دروس تخصصی و دروس اختیاری.

جدول ۶-۱. ساختار برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

عنوان	واحد
جمع واحدهای دروس پایه	۲۲
جمع واحدهای دروس تخصصی	۸۶
جمع واحدهای دروس اختیاری	۱۰

توجه ۱:

دانشجو برای دانش آموختگی ملزم به گذراندن ۱۰ واحد از دروس اختیاری است. دانشجو باید ۱۰ واحد از دروس اختیاری را از دو خوشه از بین ۱۱ خوشه‌ای تعریف شده، انتخاب نماید. این دو خوشه شامل خوشه اصلی اختیاری با ۶ واحد درس و خوشه فرعی اختیاری با ۴ واحد درس هستند. علاوه بر خوشه‌های تعریف شده در برنامه درسی حاضر، در راستای افزایش اختیار گروه‌های آموزشی علوم اقتصادی، هر گروه آموزشی می‌تواند با توجه به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های موجود در گروه، و دانشکده یک خوشه جدید تعریف نماید.

توجه ۲:

در برنامه درسی حاضر، دروس عمومی ۲۲ واحد است که هرگونه تجدیدنظر در این دروس مربوط به کمیته معارف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. از این رو در برنامه جدید هیچ‌گونه تغییری در واحدهای مصوب در برنامه درسی پیشین رشته علوم اقتصادی ایجاد نشده است.

فصل دوم:

مشخصات برنامه درسی رشته علوم اقتصادی

۲-۱. توزیع دروس رشته علوم اقتصادی به تفکیک نوع واحد

در این بخش از فصل حاضر، جداول توزیع دروس رشته علوم اقتصادی به تفکیک نوع واحد: پایه، تخصصی و اختیاری ارائه می شوند. لازم به ذکر است که دروس پایه با حرف «پ»، دروس تخصصی با حرف «ت» و دروس اختیاری با حرف «خ» کد گذاری شده‌اند.

جدول ۱-۲. دروس پایه رشته علوم اقتصادی

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	زمان			پیشنیاز
			نظری	عملی	مجموع	
پ ۱	اصول حسابداری	۳	۴۸	-	۴۸	-
پ ۲	ریاضیات برای اقتصاد (۱)	۳	۴۸	-	۴۸	-
پ ۳	ریاضیات برای اقتصاد (۲)	۳	۴۸	-	۴۸	پ ۲ ریاضیات برای اقتصاد (۱)
پ ۴	آمار برای اقتصاد (۱)	۳	۴۸	-	۴۸	-
پ ۵	آمار برای اقتصاد (۲)	۳	۴۸	-	۴۸	پ ۴ آمار برای اقتصاد (۱)
پ ۶	کلیات علم اقتصاد	۳	۴۸	-	۴۸	-
پ ۷	اصول و مبانی اقتصاد اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	پ ۶ کلیات علم اقتصاد
پ ۸	زبان انگلیسی تخصصی*	۲	۳۲	-	۳۲	پ ۶ کلیات علم اقتصاد - کلیات زبان عمومی و ۳ ت ۶ پ
مجموع واحدهای دروس پایه		۲۲ واحد				

* دانشگاه‌هایی که از امکاناتی همانند لابراتوار و ... دارند، می‌توانند هر دو واحد درس زبان تخصصی را به

صورت عملی و یا به صورت ترکیبی (یک واحد نظری و یک واحد عملی) ارائه کنند.

جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	زمان		
			مجموع	عملی	نظری
ت ۱	اقتصاد خرد (۱)	۳	۴۸	-	۴۸
پ ۶ پ ۲	کلیات علم اقتصاد - ریاضیات برای اقتصاد (۱)		۴۸		
ت ۲	اقتصاد کلان (۱)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۴	اقتصاد کلان (۲)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۵	اقتصاد خرد (۳)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۶	اقتصاد کلان (۳)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۷	اقتصاد ریاضی	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۳ ت ۴ پ ۳	اقتصاد خرد (۲) اقتصاد کلان (۲) ریاضیات برای اقتصاد (۲)		۳۲		
ت ۸	اقتصاد سنجی (۱)	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۳ ت ۴ پ ۵ ت ۳۲	اقتصاد خرد ۲ اقتصاد کلان ۲ آمار برای اقتصاد ۲ روش تحقیق در اقتصاد		۴۸		
ت ۹	اقتصاد سنجی (۲)	۳	۶۴	۳۲	۳۲
ت ۱۰	حقوق تجارت	۲	۳۲	-	۳۲
پ ۶	کلیات علم اقتصاد		۳۲		

ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	زمان		
			مجموع	عملی	نظری
۱۱ ت	مبانی فلسفی و روش‌شناسی اقتصاد	۲	۳۲	-	۳۲
۳ ت ۴ ت	اقتصاد خرد ۱	۳۲			
۱۲ ت	ارزیابی اقتصادی طرح‌ها	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۴ ت ۳ ت ۲۳ ت	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲) - بانکداری اسلامی	۶۴			
۱۳ ت	سیر اندیشه‌های اقتصادی: متفکرین اسلامی و غربی	۳	۴۸	-	۴۸
۱ ت ۲ ت	اقتصاد کلان (۱) - اقتصاد خرد (۱)	۴۸			
۱۴ ت	آشنایی با فقه اقتصادی	۳	۳۲	-	۳۲
۷ پ	اصول و مبانی اقتصاد اسلامی	۳۲			
۱۵ ت	اقتصاد ایران (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۴ ت	اقتصاد کلان (۲)	۳۲			
۱۶ ت	اقتصاد ایران (۲)	۳	۴۸	-	۴۸
۴ ت	اقتصاد کلان (۲)	۴۸			
۱۷ ت	اقتصاد ایران (۳)	۲	۳۲	-	۳۲
۴ ت	اقتصاد کلان (۲)	۳۲			
۱۸ ت	نظریه‌های توسعه اقتصادی	۳	۴۸	-	۴۸
۴ ت ۳ ت	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)	۴۸			
۱۹ ت	الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و اقتصاد مقاومتی	۲	۳۲	-	۳۲
۳ ت ۴ ت ۱۸ ت	اقتصاد خرد (۲) - اقتصاد کلان (۲) - نظریه‌های توسعه اقتصادی	۳۲			
۲۰ ت	اقتصاد بخش عمومی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۴ ت ۳ ت	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)	۳۲			

ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	زمان		
			مجموع	عملی	نظری
ت ۲۱	اقتصاد بخش عمومی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۲۲	پول و بانکداری	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۲۳	بانکداری اسلامی	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۲۴	اقتصاد مالی	۳	۶۴	۳۲	۳۲
ت ۲۵	بازار سرمایه اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۲۶	تجارت بین الملل	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۲۷	مالیه بین الملل	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۲۸	نظام های اقتصادی	۲	۳۲	-	۳۲
ت ۲۹	اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست	۳	۴۸	-	۴۸
ت ۳۰	اقتصاد انرژی	۲	۳۲	-	۳۲

ادامه جدول ۲-۲. دروس تخصصی رشته علوم اقتصادی

کد درس	عنوان درس	زمان			تعداد واحد	پیشنیاز
		مجموع	عملی	نظری		
ت ۳۱	اقتصاد کشاورزی	۳۲	-	۳۲	۲	ت ۳
ت ۳۲	روش تحقیق در اقتصاد	۶۴	۳۲	۳۲	۳	پ ۵ ت ۱۱
ت ۳۳	اقتصاد صنعتی	۳۲	-	۳۲	۲	ت ۳ ت ۴
ت ۳۴	اقتصاد گردشگری و میراث فرهنگی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	ت ۳ ت ۴ ت ۱۸
مجموع واحد های دروس تخصصی						
۸۶ واحد						

جدول ۳-۲. دروس اختیاری رشته علوم اقتصادی

کد	عنوان درس	پیشنیاز	زمان			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	گروه
			عملی	نظری	جمع				
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد و دفاع	خ ۱	اقتصاد مقاومتی	
ت ۵	اقتصاد خرد (۳)		۳۲	۳۲	۲	نظریه های عدالت در اقتصاد	خ ۲		
ت ۱۸	نظریه های توسعه اقتصادی		۳۲	۳۲	۲	نظریه های توسعه با رویکرد اسلامی	خ ۳		
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد کار و نیروی انسانی	خ ۴		
ت ۱۹	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد تعاون و مردم‌بنیان	خ ۵		
ت ۱۳ ت ۴	سیر اندیشه های اقتصادی: متفکرین اسلامی و غربی - اقتصاد کلان (۲)		۳۲	۳۲	۲	فلسفه اقتصاد تطبیقی (۱)	خ ۶	فلسفه و روش شناسی اقتصاد	
ت ۴ ت ۳	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	روش شناسی اقتصاد	خ ۷		
ت ۱۳ ت ۶	سیر اندیشه های اقتصادی: متفکرین اسلامی و غربی - اقتصاد کلان (۳)		۳۲	۳۲	۲	فلسفه اقتصاد تطبیقی (۲)	خ ۸	اقتصاد و علوم رفتاری	
ت ۴ ت ۳	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد اخلاقی	خ ۹		
ت ۴	اقتصاد کلان (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد نهادی	خ ۱۰	اقتصاد شهری و منطقه‌ای	
ت ۲۱	اقتصاد بخش عمومی (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد سیاسی	خ ۱۱		
ت ۴ ت ۳	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	حقوق و اقتصاد	خ ۱۲		
ت ۳ ت ۴	اقتصاد خرد (۲) - اقتصاد کلان (۲)		۳۲	۳۲	۲	مبانی جامعه‌شناسی اقتصادی	خ ۱۳		
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد مدیریت	خ ۱۴		
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد شهری	خ ۱۵	اقتصاد شهری و منطقه‌ای	
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد حمل و نقل	خ ۱۶		
ت ۳ ت ۲	اقتصاد خرد (۲) - اقتصاد کلان (۱)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد منطقه‌ای	خ ۱۷		
ت ۴ ت ۳	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد کاربردی مسکن	خ ۱۸		

ادامه جدول ۳-۲. دروس اختیاری رشته علوم اقتصادی

خوشه	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	زمان		
				جمع	نظری	عملی
بانکداری و اقتصاد مالی	خ ۱۹	عملیات بانکداری داخلی	۲	۴۸	۱۶	۳۲
	خ ۲۰	بانکداری بین‌المللی	۲	۴۸	۱۶	۳۲
	خ ۲۱	مدیریت مالی	۲	۳۲	۳۲	۱
	خ ۲۲	بورس اوراق بهادار و تأمین مالی	۲	۳۲	۳۲	۳
	خ ۲۳	جهانی شدن و بحران‌های مالی	۲	۳۲	۳۲	۲۶
اقتصاد بیمه	خ ۲۴	بیمه اموال	۲	۴۸	۱۶	۳۲
	خ ۲۵	بیمه اشخاص	۲	۴۸	۱۶	۳۲
	خ ۲۶	بیمه‌های اتکایی و صکوک بیمه‌ای	۲	۴۸	۱۶	۳۲
	خ ۲۷	اصول و مبانی بیمه و تأمین اجتماعی	۲	۳۲	۳۲	۲۸
	خ ۲۸	اقتصاد بیمه	۲	۳۲	۳۲	۲۴
کشاورزی و توسعه روستایی و کشاورزی	خ ۲۹	توسعه اقتصادی روستایی و عشایری	۲	۳۲	۳۲	۳۱
	خ ۳۰	سیاست‌های توسعه کشاورزی	۲	۳۲	۳۲	۳۱
	خ ۳۱	تأمین مالی خرد	۲	۳۲	۳۲	۳
اقتصاد فرهنگ	خ ۳۲	مبانی اقتصاد فرهنگ	۲	۳۲	۳۲	۳
	خ ۳۳	اقتصاد رسانه	۲	۳۲	۳۲	۳
	خ ۳۴	اقتصاد میراث فرهنگی	۲	۳۲	۳۲	۳
	خ ۳۵	ارزیابی اجتماعی - فرهنگی طرح‌های اقتصادی	۲	۳۲	۳۲	۳
	خ ۳۶	اقتصاد هنر	۲	۳۲	۳۲	۶
			اقتصاد خرد (۲) - اقتصاد کلان (۲)			

ادامه جدول ۳-۲. دروس اختیاری رشته علوم اقتصادی

کد	عنوان درس	زمان			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	خوشه
		عملی	نظری	جمع				
ت ۱۶	اقتصاد ایران (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد صنایع دستی	خ ۳۷	اقتصاد خلاق
ت ۴ ت ۳	اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد کارآفرینی	خ ۳۸	
پ ۶	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد هنر	خ ۳۶	
ت ۱۸	نظریه های توسعه اقتصادی		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد دانش بنیان	خ ۳۹	
ت ۳۰ ت ۳	اقتصاد انرژی-اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	انرژی های فسیلی: بازارها و سیاستها	خ ۴۰	اقتصاد انرژی
ت ۳۰ ت ۳	اقتصاد انرژی-اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	انرژی های تجدید پذیر: بازارها و سیاستها	خ ۴۱	
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	نهادهای سازمان های بین المللی انرژی	خ ۴۲	
ت ۳	اقتصاد خرد (۲)		۳۲	۳۲	۲	تأمین مالی و قراردادها در انرژی	خ ۴۳	
-	-		۳۲	۳۲	۲	مبانی اکولوژیک	خ ۴۴	اقتصاد محیط زیست
خ ۴۴	مبانی اکولوژیک		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد اکولوژیک	خ ۴۵	
خ ۴۵	اقتصاد اکولوژیک		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد محیط زیست	خ ۴۶	
خ ۴۶	اقتصاد محیط زیست		۳۲	۳۲	۲	موضوعات انتخابی در محیط زیست ایران	خ ۴۷	
خ ۴۴	مبانی اکولوژیک		۳۲	۳۲	۲	اقتصاد آلودگی	خ ۴۸	
ت ۱۶	اقتصاد ایران (۲)		۳۲	۳۲	۲	برنامه ریزی زیست محیطی	خ ۴۹	

توجه:
دانشجو برای دانش آموختگی ملزم به گذراندن ۱۰ واحد از دروس اختیاری است. دانشجو باید ۱۰ واحد از دروس اختیاری را از دو خوشه از بین ۱۱ خوشه ای تعریف شده، انتخاب نماید. این دو خوشه شامل خوشه اصلی اختیاری با ۶ واحد درس و خوشه فرعی اختیاری با ۴ واحد درس هستند.

۲-۲. سرفصل دروس رشته علوم اقتصادی

در این بخش از فصل حاضر، سرفصل دروس رشته علوم اقتصادی شامل: دروس پایه، تخصصی و اختیاری به ترتیبی که در جداول بخش ۱-۲ آورده شده است، ارائه می شوند.

۱-۲-۱. سرفصل درس اصول حسابداری

۱- مشخصات

اصول حسابداری		فارسی	عنوان درس
Principles of Accounting		انگلیسی	
نوع واحد: نظری ☒ عملی ☐		نوع درس: پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐	
کد درس: پ ۱		تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	تعداد واحد: ۳ واحد
-	-	-	عنوان درس پیشنیاز
-	-	-	کد درس پیشنیاز
سمینار ☐		کارگاه ☐	آزمایشگاه ☐
		سفر علمی ☐	دارد ☐ : ندارد ☒
			آموزش تکمیلی عملی:

۲- اهداف

درس اصول حسابداری (۱) درگاه ورود دانشجویان به دنیای حسابداری و مالی است. بنابراین، هدف اصلی این درس آشنایی دانشجویان رشته اقتصاد با مفاهیم حسابداری و گزارشگری مالی، فرایند تهیه صورتهای مالی از شناخت و ثبت رویدادهای مالی تا تهیه صورتهای مالی، و نقش حسابداری در تهیه و گزارش اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از اطلاعات است. در کشورهای اسلامی استفاده‌کنندگان طیف گسترده‌ای از افراد و گروه‌های مختلف مانند سرمایه‌گذاران بالقوه، سهامداران، اعتباردهندگان، مشتریان و جامعه را در بر می‌گیرد و حسابداری باید قادر باشد که نیازهای اطلاعاتی این افراد و گروه‌ها را فراهم سازد. علاوه بر آشنا ساختن دانشجویان با فرایند تهیه صورتهای مالی و به طور کلی گزارشگری مالی در موسسات خدماتی و بازرگانی، موارد کاربرد اطلاعات حسابداری و اهمیت تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات حسابداری نیز مورد اشاره قرار خواهد گرفت که از جمله اهداف ارائه این درس محسوب می شوند.

۳- سرفصل

- ۱- کلیاتی راجع به حسابداری، شامل اهمیت حسابداری، استفاده‌کنندگان اطلاعات، اصول و موازین اسلامی در حسابداری و نقش آن در تهیه و ارائه اطلاعات، تجزیه و تحلیل معاملات و رویدادهای مالی و معادله حسابداری، و صورتهای مالی.
- ۲- تجزیه و تحلیل و ثبت معاملات و رویدادهای مالی، شامل فرایند ثبت و تجزیه و تحلیل، پردازش معاملات و تهیه ترازآزمایشی.
- ۳- تعدیل حسابها و تهیه صورتهای مالی؛ شامل اصول و مفروضات مرتبط با تهیه صورتهای مالی، نحوه تعدیل حسابها، و تهیه صورتهای مالی.
- ۴- تکمیل چرخه حسابداری، شامل تهیه کاربرد حسابداری، بستن حسابها، ترازنامه (صورتحساب) طبقه بندی شده و تجزیه و تحلیل اطلاعات حسابداری.

- 5- حسابداری خرید و فروش کالا، شامل موسسات بازرگانی، حسابداری خرید کالا، حسابداری فروش کالا، تکمیل چرخه حسابداری در موسسات بازرگانی، روشهای تهیه صورت سود و زیان (صورت سود و زیان یک مرحله ای و صورت سود و زیان چند مرحله ای) و تجزیه و تحلیل اطلاعات حسابداری در موسسات بازرگانی.
- 6- موجودی کالا و بهای تمام شده فروش شامل مبانی ارزیابی موجودیها، نحوه برخورد با کاهش ارزش موجودیها.
- 7- آشنایی اجمالی با حسابداری صنایع خاص از جمله حسابداری صندوقهای بازنشستگی، شرکتهای بیمه، و فعالیتهای کشاورزی.
- 8- احکام معاملات از نظر فقه امامیه و رابطه آن با گزارشگری مالی.
- 9- آشنایی با غرر و شیوههای اجتناب از آن در گزارشگری مالی.

۴- منابع

الف - فارسی

- پورحیدری، امید، ابراهیمزاده، محمد و بیهودی زاده، دانیال. (۱۳۹۰). اصول حسابداری (۱)؛ چ ۲، کرمان: دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- علیمدد، مصطفی و ملک آرای، نظامالدین. (۱۳۹۲). اصول حسابداری؛ ج ۱، چ ۳۱، تهران: سازمان حسابرسی، تهران: مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری.
- مجتهدزاده، ویدا و علوی طبری، حسین. (۱۳۸۴). اصول حسابداری (۱)؛ چ ۲، تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.
- هورن گرن، چارلز، هاریسون، والتر و رابینسون، مایکل. (۱۳۸۵). اصول حسابداری (۱)؛ چ ۱۹، ترجمه و اقتباس: نوروش، ایرج و کرمی، غلامرضا. تهران: کتاب نو.

ب- انگلیسی / عربی

- Larson, K.D., Wild, J.J., and Chiappetta, B (2005). Fundamental Accounting Principles, McGraw-Hill Irwin, Boston, MA, Seventeenth Edition.

۵- ارزشیابی

پژوهش	آزمون نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملی	نوشتاری		
☐	☐	☒	☒	☐

**سرفصل درس ریاضیات برای
اقتصاد (۱)**

۱- مشخصات

ریاضیات برای اقتصاد (۱)		فارسی		عنوان درس
Mathematics for Economics (1)		انگلیسی		
نوع واحد: نظری ☒ عملی ☐		پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐		نوع درس:
کد درس: پ ۲		تعداد ساعت: ۴۸ ساعت		تعداد واحد: ۳ واحد
-		-		عنوان درس پیشنهادی
-		-		کد درس پیشنهادی
سمینار ☐		کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سفر علمی ☐		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒

۲- اهداف

سرفصل مطالب این درس طوری تدوین شده که دانشجویان رشته اقتصاد بتوانند ابزارهای ریاضی مورد نیاز در کلیه دروس اقتصاد از جمله در دروس خرد، کلان، آمار و ... استفاده کرده و به خوبی بتوانند به تحلیل‌های ریاضی اقتصادی بپردازند. در ضمن ترتیب بیان مطالب ریاضی دارای چارچوب منطقی خاص خود می‌باشد. این چارچوب نیز در بیان مطالب رعایت شده است که از جمله اهداف ارایه این درس محسوب می‌شوند.

۳- سرفصل

- ۱- مروری بر نظریه مجموعه‌ها، مجموعه اعداد، مجموعه اعداد مختلط.
- ۲- آنالیز ترکیبی (تبدیل، ترتیب، ترکیب)، دو جمله‌ای نیوتن.
- ۳- تعریف رابطه، تعریف تابع یک متغیره دامنه و برد آن‌ها، شکل توابع یک متغیره، انواع توابع، عملیات بر روی توابع.
- ۴- تعریف حد و پیوستگی
- ۵- کاربرد توابع در اقتصاد
- ۶- تعریف مشتق و مفهوم آن، قضایای مشتق، مشتق تابع مرکب و قانون زنجیری.
- ۷- مشتق توابع مثلثاتی و معکوس توابع مثلثاتی.
- ۸- توابع نمایی و لگاریتمی و مشتق آن‌ها، محاسبه سود سرمایه‌گذاری، تابع رشد، معرفی توابع هذلولی و مشتق آن‌ها.
- ۹- مفهوم مشتق به عنوان نرخ تغییر و نهایی‌ها و کشش.
- ۱۰- تعریف دیفرانسیل و محاسبه آن، قضایای دیفرانسیل، کاربرد دیفرانسیل.
- ۱۱- کاربردهای مشتق: جهت تغییرات توابع، کمینه و بیشینه (ماکزیمم و مینیمم) یک تابع و محاسبه آن، تحدب و تقعر توابع، نقطه عطف، رسم منحنی. مثال‌هایی از مقادیر بیشینه و کمینه در اقتصاد (بیشینه سود یک انحصارگر، درآمد مالیاتی دولت و مقدار بیشینه آن، تابع هزینه کل و نهایی و متوسط و خواص آن‌ها).
- ۱۲- صورت‌های مبهم و محاسبه حد آن‌ها، دستور هوییتال.
- ۱۳- تابع اولیه و انتگرال نامعین، تعریف انتگرال ریمان، روش‌های محاسبه انتگرال (جزء به جزء، تغییر متغیر، تجزیه کسر).

۴- منابع

الف - فارسی

- پور کاظمی، محمدحسین. (۱۳۹۲). ریاضیات عمومی و کاربردهای آن. ج ۱، چ ۲۶، تهران: نشر نی.
- پور کاظمی، محمدحسین. (۱۳۹۱). ریاضیات برای اقتصاد و مدیریت. چ ۳، تهران: نشر نی.
- وبر، جین. ا. (۱۳۸۸). تحلیل‌های ریاضی و کاربرد آن در اقتصاد و بازرگانی. ترجمه پور کاظمی، محمدحسین؛ ج ۱، تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

ب- انگلیسی / عربی

- Carter M.(2001). Foundations of Mathematical Economics, M.I.T. Press.
- Hammond, P., Sydsaeter, K., Strom, A.(2013). Essential Mathematics for Economic Analysis (4th Edition), Prentice Hall.
- Sudsaeter, K., Hammond P., Seierstad, A., Strom, A.(2008). Further Mathematics for Economic Analysis (2nd Edition), Prentice Hall.

۵- ارزشیابی

پژوهش	آزمون نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملی	نوشتاری		
☐	☐	☒	☒	☐

**سرفصل درس ریاضیات برای
اقتصاد (۲)**

۱- مشخصات

ریاضیات برای اقتصاد (۲)		فارسی	عنوان درس
Mathematics for Economics (2)		انگلیسی	
نوع واحد: نظری ☒ عملی ☐		نوع درس: پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐	
کد درس: پ ۳		تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	تعداد واحد: ۳ واحد
-	-	ریاضیات برای اقتصاد (۱)	عنوان درس پیشنهادی
-	-	پ ۲	کد درس پیشنهادی
سمينار ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ دارد ☐ :		آموزش تکمیلی عملی:	
		ندارد ☒	

۲- اهداف

این درس بیشتر جنبه‌ی کاربردی در اقتصاد دارد و چون آخرین درس اجباری ریاضی در رشته اقتصاد است، سرفصل مطالب آن طوری تدوین شده که دانشجویان رشته اقتصاد به خوبی بتوانند به تحلیل‌های ریاضی مورد نیاز در رشته اقتصاد بپردازند که از جمله اهداف آرایه این درس محسوب می‌شوند.

۳- سرفصل

۱- انتگرال و کاربرد آن

۱- تعریف انتگرال ریمان (Riemann)، فرمول نیوتن-لایپنیتز، کاربرد انتگرال نامعین در اقتصاد (هزینه نهایی، درآمد نهایی، میل نهایی به پس‌انداز و مصرف، نرخ جریان سرمایه‌گذاری و انباشت سرمایه).

۲- محاسبه مساحت، مازاد مصرف‌کننده و تولیدکننده.

۳- روش‌های محاسبه تقریبی انتگرال (روش ذوزنقه، سیمپسون Simpson، به کمک بسط تیلور و مک لورن).

۲- ماتریس‌ها

۱- تعریف ماتریس و انواع آن، عملیات جمع، تفریق، ضرب و توان در ماتریس‌ها.

۲- دترمینان و خواص آن‌ها، دترمینان‌های اصلی یک ماتریس مربع، علامت یک ماتریس متقارن.

۳- اعمال مقدماتی سطری و ستونی، مرتبه (Rank) یک ماتریس و محاسبه‌ی آن، ماتریس‌های هم‌ارز، صورت

نرمال ماتریس.

۴- معکوس یک ماتریس و خواص آن، روش‌های محاسبه معکوس یک ماتریس.

۵- دستگاه معادلات خطی و حل آن‌ها، مقادیر و بردارهای خاص (Eigen Values and Vectors) و خواص

آن‌ها.

۳- تحلیل توابع چند متغیره

۱- تعریف توابع چند متغیره، دامنه و برد توابع چند متغیره، شکل توابع چند متغیره، حد و پیوستگی این توابع.

- ۲- مشتق جزئی (نسبی) و خواص آن‌ها، دیفرانسیل مرتبه اول و دوم و فرم ماتریسی آن، تحدب و تقعر توابع چند متغیره.
- ۳- مشتق تابع مرکب (Composite)، مشتق تابع ضمنی، ژاکوبین.
- ۴- کاربردهای مشتقات جزئی در اقتصاد (هزینه نهایی، مطلوبیت نهایی، رویه‌های تقاضا و وابستگی آن‌ها، کشش‌ها تابع همگن و خواص آن، رابطه اویلر).
- ۵- نقاط بیشینه، کمینه (ماکزیمم و مینیمم) و زینی در توابع چند متغیره و تعیین آن‌ها، بیشینه و کمینه مقید.
- ۶- کاربردهای بیشینه و کمینه توابع چند متغیره در اقتصاد.
- ۷- انتگرال دوگانه و محاسبه آن، کاربردهای آن در احتمال و آمار.

۴- منابع

الف - فارسی

- پور کاظمی، محمدحسین. (۱۳۹۲). ریاضیات عمومی و کاربردهای آن. ج ۱، چ ۲۶، تهران: نشر نی.
- پور کاظمی، محمدحسین. (۱۳۹۱). ریاضیات برای اقتصاد و مدیریت. چ ۳، تهران: نشر نی.
- وبر، جین. ا. (۱۳۸۸). تحلیل‌های ریاضی و کاربرد آن در اقتصاد و بازرگانی. ترجمه پور کاظمی، محمدحسین؛ ج ۱، تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

ب- انگلیسی / عربی

- Carter M.(2001). Foundations of Mathematical Economics, M.I.T. Press.
- Hammond, P., Sydsaeter, K., Strom, A.(2013). Essential Mathematics for Economic Analysis (4th Edition), Prentice Hall.
- Sudsaeter, K., Hammond P., Seierstad, A., Strom, A.(2008). Further Mathematics for Economic Analysis (2nd Edition), Prentice Hall.

۵- ارزشیابی

پژوهش	آزمون نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملی	نوشتاری		
☐	☐	☒	☒	☐

سرفصل درس آمار برای اقتصاد
(۱)

۱- مشخصات

آمار برای اقتصاد (۱)		فارسی		عنوان درس
Statistics for Economics (1)		انگلیسی		
نوع واحد: نظری ☒ عملی ☐		پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐		نوع درس:
کد درس: پ ۴		تعداد ساعت: ۴۸ ساعت		تعداد واحد: ۳ واحد
-		-		عنوان درس پیشنهادی
-		-		کد درس پیشنهادی
سمینار ☐		آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒

۲- اهداف

آشنایی با مفاهیم اساسی در علم آمار و کاربرد آن بصورت تجربی است. در پنج فصل اول این درس، آمار توصیفی و کاربرد آن و در دو فصل بعدی مفاهیم اساسی آمار احتمال درک خواهد شد که اساس فهم آمار برای اقتصاد (۲) خواهد بود. در جهان علم و فناوری، کسب و کار حاضر، فراگیری سرفصل ها در این کتاب برای تمام رشته های دانشگاهی ضروری میباشد. دانشجویان پس از گذراندن این درس با اصول و تفسیر کاربردی نتایج آمار توصیفی آشنا خواهند شد که از جمله اهداف آرایه این درس محسوب می شوند.

۳- سرفصل

۱- جمع آوری داده ها

- 1- جامعه ی آماری و ویژگی های آن
- 2- آمارگیری (سرشماری و نمونه گیری)
- 3- شمارش یا اندازه گیری صفت مورد مطالعه
- 4- نمادهای حاصل جمع و حاصل ضرب
- 5- بعضی از مقیاسهای عددی (تغییر، رشد، شیب، شتاب و کشش)
- 6- معرفی بسته های نرم افزاری آماری (اکسل و مینی تب)

۲- سازماندهی داده ها

- 1- تشکیل جدول توزیع فراوانی (نقطه ای و فاصله ای)
- 2- ترسیم شکل توزیع فراوانی

۳- توصیف داده ها

- 1- شاخصهای مرکزی و ویژگیهای مهم آنها
- 2- شاخصهای پراکندگی و ویژگیهای آنها
- 3- شاخصهای شکل و ویژگیهای آنها

۴- آمار توصیفی چند متغیره

- 1- تشکیل جدول توزیع فراوانی مشترک
- 2- انواع فراوانیها در توزیع مشترک
- 3- تعریف چند متغیر بطور همزمان
- 4- واریانس یا کوواریانس
- 5- ضریب همبستگی
- 6- ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن
- 7- ضریب همبستگی کیفی یول
- 8- فاصله آماری و خوشه

۵- تغییر متغیر، نمودارهای کاربردی و گشتاورها

- 1- تغییر متغیر
- 2- تغییر خطی متغیر در آمار توصیفی یک متغیره
- 3- تغییر خطی متغیر در آمار توصیفی چند متغیره
- 4- نمودارهای کاربردی (پارتو و لورنز)
- 5- گشتاورها و ضریبهای تصحیح شپارد
- 6- گشتاورهای مرکزی
- 7- گشتاورهای پراکندگی
- 8- گشتاورهای شکل
- 9- رابطه بین گشتاورهای مرکزی و پراکندگی
- 10- ضریبهای تصحیح شپارد

۶- آشنایی با مفاهیم احتمال

- 1- تاریخچه شکل گیری احتمال
- 2- مفهوم ساده احتمال
- 3- آزمایش تصادفی، فضای نمونه ای، پیشامد و احتمال پیشامد
- 4- احتمال اجتماع پیشامدها و مفهوم دو پیشامد ناسازگار
- 5- احتمال اشتراک پیشامدها و مفهوم دو پیشامد مستقل
- 6- قضیه بیز

۷- مفاهیم متغیر تصادفی و توابع آماری

- 1- متغیر تصادفی، تابع چگالی احتمال و تابع توزیع احتمال متغیر ناپیوسته
- 2- متغیر تصادفی ناپیوسته، تابع چگالی و تابع توزیع احتمال و ویژگی های آنها
- 3- متغیر تصادفی پیوسته، تابع چگالی و تابع توزیع احتمال و ویژگیهای آنها

۴- منابع الف - فارسی

- ابونوری، اسمعیل. (۱۳۸۶). آمار توصیفی و کاربرد آن. بابلسر: دانشگاه مازندران.
- ابونوری، اسمعیل، داودی، پدرام و خوشکار، آرش. (۱۳۸۹). کاربرد آسان نرم افزار اکسل در آمار. فیروزکوه: انتشارات دانشگاه آزاد واحد فیروزکوه.
- سیمور، لپشوتز [مارک لپسون]. (۱۳۶۶). تئوری و مسائل احتمالات. ترجمه ارشقی: عادل، تهران: نشر نی.
- نوفرستی، محمد. (۱۳۸۸). آمار در اقتصاد و بازرگانی. ج ۱، تهران: رسا.

ب- انگلیسی / عربی

۵- ارزشیابی

پژوهش	آزمون نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملی	نوشتاری		
☐	☐	☒	☒	☐

سرفصل درس آمار برای اقتصاد
(۲)

۱- مشخصات

آمار برای اقتصاد (۲)		فارسی	عنوان درس
Statistics for Economics (2)		انگلیسی	
نوع واحد : نظری ☒ عملی ☐		نوع درس: پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐	
کد درس : ۵پ		تعداد ساعت : ۴۸ ساعت	تعداد واحد: ۳ واحد
-	-	-	دروس پیشنهادی
		آمار برای اقتصاد (۱)	عنوان درس پیشنهادی
-	-	-	کد درس پیشنهادی
		۴پ	
سمینار ☐		کارگاه ☐	آموزش تکمیلی عملی:
		آزمایشگاه ☐	دارد ☐ : سفر علمی ☐
			ندارد ☒

۲- اهداف

آشنایی با مفاهیم اساسی در آماراستنباطی و کاربرد آن بصورت تجربی است. در پنج فصل اول این درس، آمار احتمال و کاربرد آن و در سه فصل بعدی مفاهیم اساسی آمار استنباطی درک خواهد شد: برآورد پارامترها و آزمون فرضیه ها اساس فهم تعمیم نتایج نمونه(جزء) به جامعه(کل) در اکثر کارهای پژوهشی است. در جهان علم و فناوری، کسب و کار حاضر، فراگیری سرفصل ها در این کتاب برای تمام رشته های دانشگاهی ضروری میباشد. دانشجویان پس از گذراندن این درس با اصول و تفسیر کاربردی نتایج آماراستنباطی(در شرایطی که جمعآوری داده ها بهر دلیلی با انجام سرشماری صورت نگیرد) آشنا خواهند شد. که از جمله اهداف ارایه این درس محسوب می شوند.

۳- سرفصل

۱- امید ریاضی، گشتاور و تابع مولد گشتاور

- 1- امید ریاضی متغیر تصادفی و ویژگی های آن
- 2- پراکنش (واریانس) متغیر تصادفی و ویژگی های آن
- 3- گشتاورها، گشتاورهای پیرامون صفر (شاخص های مرکزی)
- 4- گشتاورهای پیرامون میانگین (شاخصهای پراکندگی)
- 5- تابع مولد گشتاور، تابع مولد گشتاور متغیر تصادفی ناپیوسته و متغیر تصادفی پیوسته
- 6- متغیرهای تصادفی مشترک و تشکیل جدول توزیع احتمال مشترک

۲- انواع متغیرهای تصادفی ناپیوسته کلاسیک

- 1- متغیر تصادفی یکنواخت
- 2- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی یکنواخت
- 3- متغیر تصادفی برنولی

- ۴- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی برنولی
- 5- متغیر تصادفی دو جمله ای
- 6- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی دو جمله ای
- 7- متغیر تصادفی فوق هندسی
- 8- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی فوق هندسی
- 9- متغیر تصادفی هندسی
- 10- تابع مولد گشتاور میانگین و واریانس متغیر تصادفی هندسی
- 11- متغیر تصادفی دو جمله‌ای منفی
- 12- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی دو جمله‌ای منفی
- 13- متغیر تصادفی پواسن
- 14- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی پواسن

۳- انواع متغیرهای تصادفی پیوسته کلاسیک

- 1- متغیر تصادفی یکنواخت
- 2- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی یکنواخت پیوسته
- 3- متغیر تصادفی نرمال
- 4- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس
- 5- متغیر تصادفی نرمال استاندارد
- 6- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس
- 7- متغیر تصادفی گاما
- 8- متغیر تصادفی گامای یک پارامتری
- 9- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس
- 10- متغیر تصادفی گامای دو پارامتری
- 11- متغیر تصادفی نمایی
- 12- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس
- 13- متغیر تصادفی کایدو
- 14- تابع مولد گشتاور، میانگین و واریانس متغیر تصادفی کایدو
- 15- متغیر تصادفی بتا
- 16- گشتاور مرتبه، میانگین و واریانس متغیر تصادفی بتا
- 17- متغیر تصادفی لگ نرمال
- 18- تابع مولد گشتاور، میانگین واریانس
- 19- ارتباط متغیرهای تصادفی با یکدیگر

۶- آشنایی با آمار استنباطی

- ۱- تعریف آمار استنباطی، مفاهیم پارامتر و آماره
- ۲- نمونه و مفهوم نظریه نمونه گیری
- ۳- یک مثال ساده و مفهوم قضیه حد مرکزی

- ۴- میانگین و انحراف معیار شاخصهای مرکزی نمونه ای
- ۵- میانگین و انحراف معیار شاخصهای پراکنندگی نمونه ای

۵- برآورد پارامتر

- ۱- برآورد نقطه ای پارامترها و ویژگیهای مطلوب آنها
- ۲- برآورد نقطه ای میانگین جامعه و ویژگیهای برآوردگر نقطه ای میانگین جامعه
- ۳- برآورد نقطه ای واریانس جامعه و ویژگیهای برآوردگر نقطه ای واریانس جامعه
- ۴- برآورد فاصله ای پارامتر جامعه
- ۵- برآورد فاصله ای میانگین در جامعه
- ۶- برآورد فاصله ای تفاوت میانگینها در جامعه
- ۷- برآورد فاصله ای نسبت در جامعه
- ۸- برآورد فاصله ای تفاوت نسبتها در جامعه
- ۹- برآورد فاصله ای واریانس در جامعه
- ۱۰- برآورد فاصله ای نسبت واریانسها

۶- آزمون فرضیه

- ۱- خطای نوع اول و خطای نوع دوم
- ۲- سطح معنا و سطح اطمینان، بتا و توان آزمون
- ۳- آزمون فرضیه میانگین و آزمون فرضیه تفاوت میانگینها در جامعه
- ۴- آزمون فرضیه نسبت و آزمون فرضیه تفاوت نسبتها در جامعه
- ۵- آزمون فرضیه واریانس در جامعه
- ۶- آزمون فرضیه نسبت واریانسها در جامعه

۷- آنالیز واریانس

- ۱- آنالیز واریانس یک عاملی
- ۲- آنالیز واریانس دو عاملی

۴- منابع

الف - فارسی

- ابونوری، اسمعیلی. (۱۳۹۴). آمار احتمال و کاربرد آن؛ سمنان: دانشگاه سمنان.
- سوری، علی. (۱۳۸۷). آمار، احتمال و استنتاج آماری در اقتصاد؛ تهران: نشر نور علم.
- نوفروستی، محمد. (۱۳۸۹). آمار در اقتصاد و بازرگانی؛ ج ۲، تهران: رسا.

ب- انگلیسی / عربی

۵- ارزشیابی

پژوهش	آزمون نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملی	نوشتاری		
☐	☐	☒	☒	☐

سرفصل درس کلیات علم اقتصاد

۱- مشخصات

کلیات علم اقتصاد		فارسی	عنوان درس
Principles of Economics		انگلیسی	
نوع واحد : نظری ☒ عملی ☐		نوع درس: پایه ☒ تخصصی ☐ اختیاری ☐	
کد درس : پ۶		تعداد ساعت : ۴۸ ساعت	تعداد واحد: ۳ واحد
-	-	-	عنوان درس پیشنیاز
-	-	-	کد درس پیشنیاز
سمينار ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ : دارد ☐ : ندارد ☒		آموزش تکمیلی عملی:	

۲- اهداف

هدف اصلی این است که دانشجویان با اهمیت علم اقتصاد، فرآیند شکل گیری این علم و مباحث مختلفی که در این رشته مطرح است آشنا شوند. همچنین سعی می شود تا دانشجویان با برخی مفاهیم اساسی علم اقتصاد به عنوان پیش زمینه ای برای دروس اقتصاد خرد و کلان، به گونه ای که تداخل با دروس مزبور صورت نپذیرد، آشنا شوند. آشنایی دانشجویان با روش ها و حیطه های علم اقتصاد، تفاوت و ارتباط علم اقتصاد با مکتب اقتصادی و نظام اقتصادی از جمله اهداف ارایه این درس محسوب می شوند.

۳- سرفصل

طبق مصوبه شورای تحول، ۴۸ ساعت برای ارائه مطالب نظری در نظر گرفته شده است که در طول ۱۸ هفته ارائه خواهد شد. علاوه بر ساعات فوق الذکر، هفته ای یک جلسه تحت عنوان «کارگاه آموزشی اقتصاد ایران» پیش بینی شده است تا دانشجویان فرصت بیشتری برای فراگیری بهتر مباحث داشته باشند. همچنین می توان از فرصت یاد شده جهت سخنرانی ها نیز بهره برد تا دانشجویان با واقعیت های اقتصادی و بعضاً مشکلات برخی بخشهای اقتصادی کشور و راهکارهای آن از نزدیک آشنا شوند.

با توجه به اهمیت بسیار زیاد این درس، شورای تحول در علوم انسانی پیشنهادهایی به شرح ذیل برای ارتقای سطح علمی این درس مطرح می کند هرچند که دانشکده های اقتصاد و استادان این درس با توجه به امکانات موجود در هر دانشکده، تصمیم نهایی در نحوه اجرای این پیشنهادها را اتخاذ خواهند کرد.

- الف- تدریس این درس ترجیحاً توسط حداقل دو مدرس به صورت مشترک صورت گیرد.
- ب- مدرس اصلی این درس از استادان برجسته و ترجیحاً با درجه استادی انتخاب شود.
- ج- علی رغم اهمیت مطالبی که کارشناسان و سخنرانان مدعو در کارگاه های آموزشی یا در کلاس رسمی مطرح می کنند، برخی از این مطالب به تشخیص استاد می تواند موضوع امتحان قرار نگیرد.

۱- آشنایی با علم اقتصاد

۱- اهمیت و جایگاه علم اقتصاد

۲- تعریف علم اقتصاد و ضرورت آن

